

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Febr. 1883, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående Riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan början af 1882 års riksdag.

(R. A.)

Sedan Stats-Utskottet tagit kännedom om den af Riksdagens år 1882 församlade revisorer afgifna berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse till Utskottet remitterats och bland Kamrarnes ledamöter i tryck utdelats, samt genomläst de protokoll, hvilka blifvit hos fullmäktige i Riksgäldskontoret förda efter den 10 Augusti 1882, med hvilken dag revisorernes protokollsgranskning slutade, till och med den 22 Januari 1883, å hvilken dag fullmäktiges berättelse till innevarande års Riksdag blifvit afgifven, får Utskottet härmed afgifva yttrande öfver hvad revisorerne i sin berättelse i ett eller annat hänseende erinrat samt hvad i öfrigt vid berörda, af Utskottet verkställda granskning förekommit.

1:o.

Angående skilnaden mellan statens ränteutgifter för jernvägslån och statens inkomster dels af behållna trafikmedel, dels af enskilda jernvägars annuitetslikvider.

Å sidd. 37 och 38 af sin berättelse anställa statsrevisorerne, för åren 1877—1881, en jämförelse mellan hvad staten i ränta utbetalt för de medel,
Bih. till Riksd. Prot. 1883. 4 Saml. 1 Afd. 3 Häft.

som upplånats för statens och enskilda, af staten understödda jernvägsanläggningar, samt hvad den levererade behållningen af trafikinkomsten å statens jernvägar och de utaf enskilda jernvägarne verkställda inbetalningar tillsammans utgöra, hvilken jemförelse således afser att visa den skilnad, som måst af andra statsmedel gäldas.

En dylik jemförelse för år 1882 skulle, om den upprättades enligt de af revisorerne följda grunder, utvisa, ej ett bristande inkomstbelopp, som måst af andra statsmedel gäldas, utan ett inkomsternas öfverskott öfver utgifterna. Medan nemligen för samma år den levererade behållningen af trafikinkomsten å statens jernvägar utgjort kronor 7,800,000: — och de för lånen till enskilda jernvägar verkställda inbetalningar uppgått till » 1,797,300: 29.

Summa kronor 9,597,300: 29.

utbetaltes år 1882 i ränta å de fonderade statslånen endast kronor 9,455,202: 71.

i följd hvaraf ett öfverskott skulle hafva uppkommit, utgörande kronor 142,097: 58.

De summor, som sålunda sins emellan med hvarandra jemföras, äro dock ej fullt motsvarande hvarandra. Ty under det i det angifna beloppet af de för lånen till enskilda jernvägar verkställda inbetalningar ingå både ränta och kapitalafbetalning, utgöres det omförmälda utgiftsbeloppet för de fonderade statslånen af endast ränta.

Anställes åter en jemförelse på sådant sätt att af nämnda poster endast ränta och endast kapitalafbetalning å ömse sidor upptagas, uppkommer följande resultat för år 1882:

utbetald ränta å de fonderade statslånen kronor 9,455,202: 71,
 levererad behållning af trafikinkomsten å statens jernvägar kronor 7,800,000: —
 å lånen till enskilda jernvägar inbetald ränta » 1,282,714: 87 9,082,714: 87.

ränteskilnad, som måst af andra statsmedel gäldas kronor 372,487: 84.

kapitalafbetalning å de fonderade statslånen kronor 1,946,075: 51.
 kapitalinbetalning å lånen till enskilda jernvägar » 514,585: 42.

Skilnad, som af andra statsmedel guldits kronor 1,431,490: 09.

Härvid är dock, beträffande ofvanberörda ränteskilnad, att märka, att å vissa lån till enskilda jernvägsanläggningar för år 1882 upplupit ränta, med hvars erläggande anstånd af Riksdagen medgifvits, men hvilken räntefordran i verkligheten utgör ett Riksgäldskontorets under året uppkomna tillgodohafvande hos enskilda jernvägar.

I fråga åter om jämförelsen mellan de två kapitalbeloppen torde böra erinras, att den angifna skilnaden mellan dem 1,431,490 kronor 9 öre utgör en verklig kapitalbildning, hvilken rätteligen bör ökas med den under året verkställda kapitalisering af trafikmedel. I sådant hänseende utvisar den summariska redovisning öfver resultatet af statens jernvägstrafik år 1882, som nyligen till Kamrarnes ledamöter utdelats, att materialförlaget ökats med

kronor 573,798: 23.

men att, för denna öknings åstadkommande, af kassa-

förlaget användts endast » 326,951: 40.

Skilnaden kronor 246,846: 83

utgör en med trafikmedel verkställd kapitalisering.

2:o.

Angående Riksgäldskontorets hufvudbok.

Revisorerne förmåla å berättelsens sid. 43, att de vid granskningen af Riksgäldskontorets hufvudbok ansett rättelse för framtiden böra ega rum i bokföringen af intressekonto och redovisningen för riksdagskostnaderna, samt att revisorerne uti skrifvelse till fullmäktige derpå fästade deras uppmärksamhet.

Utskottet har tagit del af såväl nyssnämnda skrifvelse som fullmäktiges i anledning deraf fattade beslut och får meddela, att fullmäktige föreskrifvit tillämpning af det sätt för ifrågavarande bokföring, hvilket revisorerne ansett böra följas.

3:o.

Angående Strömsholms Nya kanalbolag.

Beträffande detta bolag hafva revisorerne å sid. 69, § 6, af sin berättelse förmålt, hurusom bolagets domfästa skuld till Riksgäldskontoret icke funnes upptagen bland bolagets vid 1881 års slut utbalanserade skulder; och då häraf ville synas, att berörda skuld icke i bolagets räkenskaper bokfördes, hafva statsrevisorerne ansett sig böra härå fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I anledning häraf har bolagets direktion afgifvit yttrande, som återfinnes å sidd. 195—197 af revisionsberättelsen.

Utskottet har inhemtat, att ifrågavarande skuld den 22 nästlidne Januari blifvit med sitt då återstående belopp till fullo gulden; vid hvilket förhållande

revisorernes förevarande anmälan ej torde till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

4:o.

Angående Dalslands kanalaktiebolag.

A sidd. 75 och 77 af berättelsen redogöra revisorerne för den inbetalning å lånet för segelleds öppnande från Hattefura vid Wenern till sjön Stora Lee, som den 27 December 1881 egt rum, och för det derefter uppkomna förhållandet med nämnda lån.

På sätt Utskottet inhemtat hafva sedermera den 28 December 1882 ytterligare erlagts: återstoden 13,862 kronor 5 öre af 1879 års annuitet, samt i afräkning å 1880 års annuitet 21,065 kronor 95 öre; hvarefter återstå förfallna och oguldna: af 1880 års annuitet 18,934 kronor 5 öre samt 1881 och 1882 års annuiteter å 40,000 kronor hvardera, eller sammanlagdt 98,934 kronor 5 öre.

5:o.

Angående Kinda kanals aktiebolag.

Revisorerne uppgifva å sid. 80 af sin berättelse, att ofvannämnda bolags kapitalskuld till Riksgäldskontoret qvarstår oförändrad från 1878 års slut med 370,453 kronor 45 öre samt att bolaget vid revisionsberättelsens afgifvande ytterligare häftade för ogulden ränta för år 1881, utgörande 11,113 kronor 60 öre.

Berörda räntebelopp har numera den 23 December 1882 betalts; och återstå derefter förfallna och oliqviderade 54,159 kronor 20 öre, hvaraf 11,113 kronor 60 öre utgöra den 31 December 1882 förfallen ränta för samma år.

6:o.

Angående Bergslagernas jernvägsaktiebolag.

I fråga om de halfårsräntor, hvilka den 15 Januari och den 15 Juli 1881 förfallit å de Bergslagernas jernvägsaktiebolags obligationer, som enligt Riksdagens beslut blifvit af Riksgäldskontoret inköpta, uppgifva revisorerne å sid. 144 af berättelsen, att den ränta, som förfallit den 15 Januari 1881, till Riksgäldskontoret inbetalts den 17 April 1882 och den, som förföll den 15 Juli 1881, liquiderats den 16 September 1882.

Utskottet anser sig härvid böra erinra, att berörda uppgift ej är fullt riktig. Båda de inbetalningar, som verkställdes den 17 April och den 16 September 1882, afsågo nemligen halfårsräntan den 15 Januari 1881; hvar-
emot kupongen för den 15 Juli samma år liksom de tre halfårskuponger, hvilka sedermera förfallit, ännu ej blifvit infriade.

Beträffande sjelfva obligationerna upplysa revisorerne (sid. 145), att sådana Riksgäldskontoret tillhöriga blifvit under åren 1879, 1880 och 1881 utlottade och infriade till ett sammanlagdt belopp af 106,200 kronor. Härtill får Utskottet lägga, att ytterligare dylika obligationer utlottats och den 15 Januari innevarande år inlösts till belopp af 83,700 kronor.

7:o.

Angående Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag.

Med anledning af hvad revisorerne (sidd. 170—172), i fråga om detta bolag anført, får Utskottet meddela, att samtliga förfallna annuiteter å de till bolaget utgifna statslån numera blifvit jemte stadgad öfverränta till Riksgäldskontoret erlagda.

8:o.

Angående inteckningssäkerhet för lemnade lån till enskilda jernvägsanläggningar och i jernvägshypoteksfonden belånade obligationer och skuldförbindelser.

Revisorerne meddela å sid. 172 af sin berättelse en af ombudsmannen i Riksgäldskontoret lemnad uppgift å hvilka inteckningar blifvit intill den 9 Oktober 1882 fastställda för dels Riksgäldskontorets egna fordringar hos

enskilda jernvägsbolag, dels obligationer och skuldförbindelser, hvilka blifvit i jernvägshypoteksfonden belånade, äfvensom hvilka sökta dylika inteckningar då ännu ej blifvit beviljade.

Af dessa sistnämnda har, såsom Utskottet inhemtat, den inteckning, hvilken söktes i Ystad-Eslöfs jernväg, den 30 Oktober 1882 blifvit faststald.

9:o.

Hvad revisorerne i öfrigt i sin berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning anført och framställt har Utskottet funnit ej böra föranleda någon Utskottets anmälan eller hemställan.

10:o.

Angående ansvarsfrihet för Riksgäldskontorets styrelse.

Då Utskottet vid den nu verkställda granskningen af Riksgäldskontorets styrelse och förvaltning funnit fullmäktige i nämnda kontor hafva med nit och omsorg uppfyllt sitt viktiga och ansvarsfulla kall, tillstyrker Utskottet,

att fullmäktige må tillerkännas full ansvarsfrihet för alla beslut och åtgärder, som finnas antecknade uti deras protokoll från den 20 Januari 1882 till och med den 22 Januari 1883.

Stockholm den 9 Februari 1883.

På Stats-Utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
